

ՀՕԿԻ ԱՆՀՐԱԺԵՑՏՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Այս պահանս, կը բռնոր Հոյ դատութենբու մէջ զանազան ազդոգոս տ ձեռս նարենբու կարգին առաւելապէս ոյժ կը արուի Հայաստանի Ոգնութեան կոմիտէներու կազմաթեան՝ ինչո՞ւ ուրեմն Սաբրիան իր քառ անտարբերութեամբ քառ քառութեան կազմէ, որ եւ քայլ չ'առնէր նմանօրինակ ձեռնարկներ յատկացանելու եւ կը մնայ միշտ ամուլ վիճակի մ'իջ, և առաջ քաջիկ մ'իսկ կենդանութեան նշոյլ ցոյց տալու:

Յառաիկ՝ միանգամայն մեղադրելի պարագայ, որ Սուրբաբնակ քաղման հազար
Հայ ժողովուրդին ազգային կեանքը հետու է նախանձելի դիրք որ գրաւելւ ու
այն անորոշ վիճակէն պատասխանատուութեան առաւելագոյն մասը կը ձանրաւ-
նայ տեղւոյն հոգեւոր վերին իշխանութեան վրայ: Արեւի եօրը պիտի շարունակե-
աւի այսպէս:

Ասէկէ առաջ, Գաւառ. Ժողովի ընտրութեան խնդիր մը կաթ. Ժողովուրդը ընդառաջած ըլլալով Վեհապառ Զօրկային՝ անմիջականօրէն ձեռնադիպեց անոր կազմութեան. ու եղաւ որ, հակառակ այնքան լուրջ հսկողութեանց . . . զորձեւ զանազան զեղծութիւնքս չնորհիւ խոյրըր կաղաղ և քուէարկութեանց արդի ներքինաց օձայն բարբառոյ յանապատին. . . եթէ անկեզօրէն պէտք ըլլայ խոտախոտներու ինկութեան մէջ բլլալիսն ալ այդ էր. որովհետեւ, կատարուած քուէարկութիւնը իր ձեւին մէջ բոլորովին անհաստատասխան էր ևկզայնն Սահմանադրական օրէնքներու տրամադրութեանց. Բրբադներու միջոցը ծալալեզօրէն յատկապէս տարւելէր կուսակցութեանց կողմէն, ու զմտախտաբար, օրէնքէն աւելի իւրաքանչիւր հօտանքի և անհատի սեփական համոզումին կատարեալ խաղալիք մըլաքառաւ Գաւառ. Ժողովի ընտրութիւնը Ետտ բնական է, թէ՛ այս արատաւոր երեւոյթիներուն համեղ պոչինչ պիտի կրնար բնիւ Ն. Ս. Օձաթիւնը. քանի որ, կատարուած ազիզ իրողութիւնը խիստ անհամայ ապաւորութիւն լիողոց Վեհ. վրայ

Եւ Դատաւ. Ժողովի ընթացութենէն յետոյ, արխանքի մասին եղած փոփոխութենէն ետեւ, Ժողովի անդամները բոլորովին անհիմն էին. չհաղորդելու համար թերեւս չուզէին թերութիւնը ցոյց տալ եղած յայտարարութիւնները մնացին անփոփոխ. — այդքան աշխատանքի փոխարէն ոչինչ չանցնալու:

Այժմ, ամեն ինչ պարզ է. Գաղտն. ժողովի ընտրութեան հարցը ջուրը ինկաւ. մեզի կը միայնուի Հեւեալեայութեան հոմար — խնդրել վեհափառոյն՝ որպէսզի կատարուան իրողութեանց շուրջ ապագային տարակարծութիւններ չ'ստեղծուին Պատահական յայտարարութեամբ ժողովուրդին տեղեկացնել խնդրոյն անյաշու կոմերս եւ Կառաւակոնի ընտրութեան բեկանումը ըլլալը: Եւր ընտրութեան ձեռնարկուելու գործը վեհափառին կը վերադրի. ինչպէս որ յարմար դատուի թոյալովս ըլլայ:

Ուստի, անցնի՛ք մեր նւթին՝
Մեծն Լիբանան և Սուրիան իր մէջ կը պարունակէ երկու հարիւր հազար
մօտ Հայութեան ստաւար թիւ մը, որոնց աստուերադոյն տոկոսը զուգի ըլլալո
անասական հալածանքի զոհ թիւնէ, մատնուած և ենթարկուած են ընկճեալ պէճա
կի մը. և մէն ոք իր ճարպիկութեան և բազուկին ու արդար քրտինքին չսորհի
միայն և հալորի։ Մասնաւորաբար, վրանաբազաւքի մէջ բնակողներուն ֆիզիքական
կացութիւնը լուրջ տաշաքրութեան տուեալի՛ք պարագայ մըն է. անոնց մէջ կա
արտաքրջ բազակեք և իրենց անցալով յարգելի աննստերութիւններ, բա
մով կը հետաքրքրուի իբեցմով. երևոյթապէս շատ կը ցախը իրենց
բախտ տաղութեան վրայ, իսկ գոյրնական հողի վրայ միշտ լքած ենք զիրենց
այս, տակաւին ճշմարտութեան մէջ մասն է որ կը խռատվանինք։ Ո՞ր Ազգա
յին իշխանութիւն զիտցաւ արժեցնել իր գնը, և արդէն՝ ե՞րբ Ազգ. վերին Ի
րանութիւն գայութիւն ունեցած է։ Մասնակիօրէն ընտրուած Թաղա՛յան և Հ
գարաթական մարմինները սոսկ երեւոյթները փրկելու համար են. բարեբաղդ
բար աղքատն ալ ընկաւ ի վիճակի ենք։

Այսօր, ամբողջ աշխարհ տրանսֆորմացիոն կ'ըլլայ մեր հարազատ երկրին կատարած շինարարական աշխատանքներուն և Արտասահմանի և Ամերիկայի Հայտնի մեծագոյն մասը իր աչքերը սենեռած է դէպի Հայաստան. ամէն ամիս միլիոններուն թիւը անպակաս է, ոմանք իրենց սեփական ծախսերով իսկ ոմանք ալ Ս. Կոմիտաներու միջոցաւ: Հայաստան մեկնողներուն բոլորն ալ զսօ են ու ժողովեն որ արտասահման ապրող Հայերուն ամբողջն ալ երթան և իրենց յանձն այս մասին ղեկավարութիւններ իրկան իթէ անշուշտ տրամադրութիւն ցալու կամեցող ըլլանք գործին մէջ, ինչպէս որ ընենք, ամբողջ գաղաթն կազմած են իրենց ՉՈԿԻ, ինչու՞ Սօւրիան անտարբեր կը մնայ, հասաւիկ սգորու գործ մը որուն չուրջ տարակարծիք ըլլալու պատճառներ չունինք:

Հայաստանի Օգնութեան Կոմիտէի կողմէն ձեռնարկը Գաւառականէն չաւելի անհրաժեշտ է հեղաւատելի պարտաւ մը Մայր-Հայրենիքին հետ յարաբերելն մշակելու միակ միջոց մը։ Մեր քաղաքական կուսակցութիւնները եփտափառող են այս քաղութին ծառայելու՝ թող անորջայպէս զորձի լծուին, ձեռքի տուած։

Արք եպատակը Գաւառական Ժայռակի վը ընտրութեան դործը չէ զըւաց
չէ Եւրկա Կէնսիսա Զոր կաթէն Է տրամագրութեան կախում ունեցող Է
մին Է Գաւառականի ընտրութիւնը ըլլայ կամ ոչ՝ արդեւ չի կիտյ՝ որ Հայաստանի
Նի Օգնութեան Կօմիտէի հիւղ մ'ալ հոս չկազմինք Եւրեքս Է Էստ Էստ Էստ Էստ Էստ
Հօգի մասին Է Կաւառականը Զոր Սալորի մէջ խնայ անհրաժեշտ կը նկատուի Է
տեսակ մարմին մը զօրութիւնը Է

Տակաւ ին կ'անդրադառնանք :

20.30.18.17

ՀՈԿ Ի ԴԵՂԱՐՈՒԵԱՏԱԿԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

[illegible]

ՀՕԿի կեզդր՝ վարչութիւնը այս հրապարակութիւնները ի նշան բնծայելու չեղանակով տնի Աս ի սփիւռ սշխարհի տարածուած հայերուն պատկերաւոր գաղափար ապա Հայաստան մշակութային — տնտեսական շինարարութեան մասին ու անոնց սրբի դարձել է այս բնաշխարհը, ի նի թանգը օժանդակած ըլլալ Հայաստանի մէջ ապրող գրողներուն և արուեստագէտներուն՝ անոնց գործերը հրատարակելու Գ, Այս հրատարակութեանց վաճառքէն զոյացած սրբիւնքով նպաստած ըլլալ ՀՕԿի տնտեսական միջոցներուն Դ, Յոյց ապա թէ տեխնիկական ինքիսի գործեր կարող են ապա Հայաստանի տպարանները վիճաբարաւոր գրկիկօգտափին, կարգաւորունը և անոն սարքիկ հայ բնաշխարհը, չաւնէր այդ ապրանքներուն տարածքը, թիւները

Այս հրատարակութիւններէն ո
նկնալու համար պէտք է զիմէ ՀՕԳ
Կնդր. վարչութեան զտաննակին, (

ՀՕԿ-Ը ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ
ՄԱՐԶԻՆ ՄԷՅՐ

Հայաստանի Օգոսթեան Կոսթան
 շինարարական աշխատանքներու մաս
 զին մէջ օգտակար եղած է հետեւեւ
 կերպով —

Ա. Երեսն աստած է Եկզկարի Հ.
սրապէն Ջւաշթը, որ արժան է 504
գարրորդիւ Կառուցման ծախքի
մէկ մասը փական է Մոսկուայի Հ.Պ.
Իսկ Մուսաճը Իր զայն ասած է Կե
կարսն թիւնը:

Բ. Գործըն աջակցութիւն հոյս
տաւած է «Երևարար» Ըկերութեան :
Կեդր վարչութիւնը գնած է 2000 փայ
2000 ռուբլի: Իր վրայ վերցոցած է
Նաե այդ ընկերութեան փայեբը որոշ
քանակութեամբ իր ճիլ դերաւ մէջ տաս
բածիւլ զորքը:

Գ. ՀՕԿԻ Կեդր. Վարչութիւնը որ-
պէս փայտակը մասնակցած է Երևանի
Պետական ընտանկանք-բնեմայի գոր-
ծերուն. սակէ դաս, առանհատէս
պայտակադորուած է ինեմայի վար-
չութեան հետ Ուրէր ճայտանուն օր
նո պատկերի պատարտութեան համար:

Դ. ՀԱՐԿԻ ԿԵՂՔ, Վերադառնալով միջ-
ջառուտութեամբ Վիկտորի Լեքաւանագոս-
յան հետ Ստեփանաւանի (Ջալալօղլի)
մէջ հիմնած է մեղադրութեամբ զարդոց
Հայազնիկի հետքով Փաշինպէտ մեղքու-
թոյցներու պատարաստելու նպատակով:

Ե. ՀՕԿ Կեդր. Վարչարկիւնը
գերցուցած է Երեսօնի մէջ ՍՍ սենեա-
կէ բազմաթիւ. իր թոյլտ յարմարու-
թիւնէն, մէ և կանաւորութեամբ, մեծ
և շփեղ առն մը կառուցանելու զորք:

Զ. Հայաստանի մէջ Նոր Նախարար
Հաստատելու պարզամտով Նախագահով
Մեծօրէնականի Հ. Բ. Հ. Միւրթեան
Զակարգիւնի մէջ կողմէն աւելանալով
նորոգումսի մը տարիներու հաստատելու
2. Ծանցել. սկսելիւ (հոտ. 5 000 ու.)
Կեդր. Վարչական Ինքնակառու-
ման, իր նպատակին պարզամտելու
արդիւնքով հայաստանի տնտեսական

գործունէին յետոյ, Եւրոպայի մէջ
չուրջ հաւաքելով Հայաստանի մէջ գրեթե
նոսր իւրոսկիապի 16 ընամեք՝ ծխա-
խոտագործ, շերամապահ, սյգեկործ եւ
այլ մասնաշէտներ, անոնցիկ կապւած է
չինարարական յանձնաժողով մը՝ իր պէ-
միջական գեկալարու թիւնն առել, Հո-
յաստանի մէջ Եւրոպայի տնտես-
օրինակներ զիջել մը հատուտելու հա-
մար։ Հողագործ. Ժողովուրդ. կոմսարի-
ատը ծրագրուած զի զի համար յատկա-
ցուցած է 20 տեխադին տեղ-Էլիլիյաթ
չրջանի մէջ (Էլիլիյանի գաւառ)։ Գիւղ-
յատեկագծման եւ շինարարական գոր-
քը յանձնուած են Հարաւարապետ Ն
Թիւնիսթիւնին։ Հայաստանի Դիւզա-
տընտեսական կոպերաժովու. Կեդրոնա-
կան վարչութեան միջնորդութեամբ
գիւղատնտեսական պանքի միջոց-
ովարկ բացած է Եւրոպայի բանկերուն
ծխոսխտար մշակութիւնը պահնորդա-
լարով գարգացնելու համար։

—Բարեգլի ՀՈՂԷ պաշտոնադէմ ճա-
ջըցաւած և վաւերացուած և Ռշտանա-
կան կառավարութեան կողմէ :

— Դշանաւոր Գերասան Արեւիկան
որ Հայաստան երթալու մասաւոր հր-
րաւէր ստացած էր, ռերջին սուրհան-
դանով հասած տեղեւթեանն մը հա-
մաձայն, Րաբիդ հանդիպելէ յետոյ ի-
ճառքան շարունակած է զէջի Հայաս-
տան, ուրիշ գերասանի մը հետ

— Եւստակիոս Կաթողիկոս
1600 — 700 մասնագետներու ընդհանրութեամբ եւ արտաքին հարաբերութեամբ 70 — 80 տարեկան 1,120 1280 տարեկան

— Հայաստանի Օգնութեան կեղ
կամեալի պարգեբութիւնք և Հրահարակ
ՀՕՄԻ արտառամանի մէջ ճիւղառու
ման մատնի դրոճ ատեն կը յիշէ Սո
րիայ մէջ ալ ՀՕԿԻ կազմակու փորձը
այս առթիւ մէջ կը բերէ Ս. Դ. Հն
կո, սակցոյթիւն Սուրիայ Շրջանի
Պատ. Սոզուրի, այս հայրենակա
յարման մատնի ճիւղառակաւ բանալ
արդարեւ

ԼԻԲՐԱՆԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ			
	Տրկ.	Վցմո.	
Տեղական	250	125	Ս. Դ.
Սուրիա	300	150	« «
Արսասանման	100	50	Ֆր.
Ամերիկա	6	3	Տոլ.

ԱԶԳԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Զ. ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ԳՐԵՆՈՒՄԻ ՎԵՐԶԵՎԵՏԵՆ ՅԵՍԵՐԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԶԵՆԸՆԿԵՑՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Յրանալի վարչապետ Մ. Բենիդիլ քաջաւ Ազգերու Ընկերութեան Զ. ընդհ. ժողովը, բարի գտնուող մարտիկով 54 ազգերու ներկայացուցիչներուն և բնակիչ թէ յոռետեա ըլլալ Ազգերու Ընկերութեան մասին: Ինք անձնապէս ժողովը եկաւ աշխարհի ցոյց տալու համար որ Յրանալի անկախութիւնը մը ունի Ազգերու Ընկերութեան հետընկեակ աւելի մեծ ծաւալ մը ստացող գործին վրայ, որովհետեւ Ազգերու Ընկերութիւնը կրցաւ բռնական ձեռնարկներու տուալքըն անոնց անհաջ իսկաւ ալ ծայրայեղութիւններու երթալու: Ժողովը մէջ կատարուած վիճարկութիւնները կրցան փարատել անվստահութիւնը ազգերու միջև, և կարելի եղաւ կատարել աշխարհի ձեռնարկներ որ ցնորական նկատուեցին: Հիմա ընկերութիւնը գլխաւոր խնդիրն է Ապահովութեան հարցը:

Ապահովութեան խնդիրը ամփոփուած է դաշնագրի մը մէջ, որ հետեւեալ և իմաստուն ընտրանքի մը օրինակով լեզուով մը թարգմանելու հանդիսացաւ: Ժողովուրդներու խորունկ փափաքներուն, մանաւանդ պատերազմէն ելած ժողովուրդներու փափաքին՝ հաւանութեան արդարութեան վրայ հիմնուած խաղաղութեան մը, հասնելու աշխարհի մը, որ ալ ևս տիրապետող չլիտի ըլլայ բռնութիւնը: Տակաւիտ կան տնային դժուարութիւններ, բայց ամէնք ալ մէկտեղ պիտի անոնքին հասնելու համար ապահովութեան, իրաւարարութեան և զինաթափութեան: Պէտք է զարմանալ և յուսահատել, որովհետեւ այսքան նոր և միջառնակ գործը, որ աշխարհը հիմնապէս պիտի կերպարանափոխէ, ժամանակին օգնութեամբ միայն կրնայ իրագործուիլ, և համարադարձ ճիշդութեամբ իրողներէն ելիք ալ խնդիրները կրնան համոզել մարդոց հաւատարմութիւնը, ժամանակին համոզել մէկ անգամէն բոլոր ժողովուրդները և բոլոր պատասխանատու կառավարութիւնները: Հետեւեալ Ազգերու Ընկերութիւնը պիտի է յառաջ երեք միջազգային նոր բարոյական մը, որովհետեւ անոնց անոր ամէնէն կատարելաւ օրէնքն անգամ անկախութեան կը մատնուի: Զի բաւեր կեցնել դարաւոր կրթութիւնը փոխանցութիւնը, ինչպէս իրաւունքը, պէտք է նաեւ հաշտեցնել շահերը: Իրաւունքները կամ փոխարարութիւնները և իմացական բարեխառնութիւնները ընդգրկուած են, որուն արդիւնքն է մեծ մասամբ ժողովի բոլոր անդամները զէմ ցոյց տրուած հազարաւորութիւնը:

Լատինական ոգին կը սիրէ վարացական ընդհանուր օկոզուելէն երթալ մասնաւորին, անգլիական ոգին կը ձգտի մասնաւոր մասնաւորին բարձրանալ ընդհանուրին: Բայց օգուտը ալ չարմապէս կ'ըլձան խաղաղութեան, Հետեւեալ, կոչուած են զիրար գտնելու, երբ յարաբերուելու ըլլան իրենց ջանքին մէջ: Եթէ բոլորը, ընդունուած չլլալուն համար զենքիցութեան ժողովը ընդհատել պէտք եղաւ, սակայն բանապցութիւններ կամարուելու վրայէն ապահովութեան խնդիրը ամէնէն աւելի շարադրուող տեսութիւններուն միջև, իրաւորներու համար համաձայնութիւններ կամ իրաւարարական դաշնագրիներ, որ համաձայն են Ազգերու Ընկերութեան Իշխանքին և կոչուած են երաշխաւորել աշխարհի խաղաղութիւնը: Առանց անցալ տարուայ իրաւունք ճիշդութեան, անկարելի պիտի ըլլար փարատել աշխարհի բանակցութիւնները յոյն օգուտը: Մասնաւոր համաձայնութիւնները բոլորովին զուգընթաց համաձայնութիւններ են և միջոցներ զանկալ գործադրելու: Ապահովութեան խնդիրը կրնայ վարչապետի կա՛մ մասնաւոր համաձայնութիւններով և կամ բաւարարող ազգերուն միջև հազարաւորութեան խորունկ պատահանները, մեղմելով անտեսական կամ ելմական բիրտ պատճառները: Յրանալի պատրաստ է ուսումնասիրելու այս բոլոր ձևերը, մեծ ինքն փոքր ազգերուն համար ապահովելու իրաւունք՝ ապրելու աշխարհութեամբ և պատիւով, որովհետեւ անոնք են միայն որ կրնան հանդարտեցնել երկար տանելի և պատիւով, դարձած կամ անդամաւորութեան ժողովուրդները, որ այսօր մտահոգ են աշխարհի զոհարարութեամբ իրենց ձեռք ձգած ապահովութեան մէջ:

Գերմանիա 1924 թ. հիւնդերբերի խնդրեց մտնել Ազգերու Ընկերութեան մէջ, սակայն մէկ քանի պայմաններ մէջ բերուաւ: Ազգերու Ընկերութեան խորհուրդը իրեն յիշեցաւ ընդունելութեան բացարձակ պայմանները, որոնց համաձայն է Ազգ. Ընկերութեան ամբողջութիւնը:

ԵՆԵՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒՄԻՆ

Այսօրուան կացութիւնը եղբարական է: Եթէ չլիտարաւ անվստահութեան միջնորոտը, վերջի վերջոյ յառաջ պիտի գալ զփոխ պատերազմ մը որ այս անգամ պիտի կորսնցնէ քաղաքականութիւնը: Իայց ասիկա չլիտի ըլլայ, հակառակ բոլոր գէշ օրերուն: Երաձակողը, ո՛վ որ ալ ըլլայ, պիտի կապկպուի օրինական միջոցներու ցանցին մէջ: Մասնաւոր երաշխաւորութիւններ պիտի տրուին խաղաղաբար ժողովուրդներուն, անոնցմէ պահանջուելէ առաջ որ վար ձգեն իրենց զենքերը: Պէտք է որ պարտութիւնը ըլլայ ոյժը: Ազգերու Ընկերութեան լուսատեւութիւնը պէտք է աչքերը չորս բանայ: Մեծ փոփոխելի անեն ինկած միջոցները երկրաւորները երբէ չի թողուցին անձեռն պատերազմ խաղաղութիւնը մը զո՛նէ ժառանգութիւն ձգուցին քաղաքաւոր և վերանորոգութիւնը մը արդարութեան վրայ հիմնուած խաղաղութիւնը մը կերպարանափոխելու: Միայն զձեռն երբ այս ճիշդ կատարել, ո՛չ մէկ բան պիտի կրնայ կատարել մեղքի, ո՛չ մէկ բան պիտի մոլորեցնէ մեղքի: Անորաբան չէ յուսալ ձեռնարկելու համար, ո՛չ ալ անհրաժեշտ է յաջողիլ յարաբերուելու համար: Կ'ըզգես որ այս ժողովին վրայ, իբր վստահութեան ուղեցոյց ծածկունք սա երեք բաւերը: — Երաւալ, Զատնարկել, Երաւալ:

Մ. Բենիդիլ իր ճառին բնաշիրը նախապէս ներկայացուցեր է Մ. Զեմպլիշի որ կարգ մը թիւադրութիւններ ըրած ըլլալով, Յրանալի վարչապետն ալ ըստ այնմ փոխադրութիւններ մտցուցեր էր իր ճառին մէջ: «Ինչի Բարիդիլ» այս անգամ կը զրէթէ՝ ո՛չ միայն Յրանալի, այլ նաեւ Ազգերու Ընկերութեան ամբողջութեամբ եղաւ 54 ազգերու պատգամաւորութեան անհաջ:

ԻՍ ՊԱՏԱՍԻԱՆՍ ԻՍ ՎԱՐՑԵՐՈՒՆ()

«Հայ Կեանք» յոդուածագիր Խ. Պ. Քարտաշին

Բացարձակապէս անակնկալ մ'էր, երբ Պ. Քարտաշին պատասխանը քիչ մը ծաղրական չեղաւ: Եկած գտնայ: Զափէն աւելի իրատես յոգնածագիրը պիտի է նկատուի ունենայ թէ անհարկի ծաղրական ունէ չեղաւ կրնայ հակառակ իր և մեր բաղձանքին խնդր և սակայն բացասական ազգեցութիւն թողուց, բայց մեծ ու փոքր կուսակցութիւններուն, որոնց օգտակար ըլլալու մտանքութեամբ գրիչ ձեռք առած կը նկատուի Պ. Քարտաշին:

Ասկէ զատ՝ պարզ ու մէկին հարցերու պատասխանը՝ միզապատ, յաճախ կրկնուած փոխադրական — ընկերաբանական ատուութիւններով խնդրել, այս ալ կողմէն չեղաւ հարուածներ փնտռել չէի վայելցնել Պ. Քարտաշին:

Ուստի ահա իմ պատասխանը:

1. — Ձեր և իմ ուսանողական շրջանի կուսակցական — ուսանողական միութիւններու անհրաժեշտ բացարձակապէս գերիշխող էին իրենց մաքի յատկապէս անհրաժեշտ, զաղափարի վաճառութեամբ, նկարագրի մաքրութեամբ:

Գիտէ՞ք, Պ. Քարտաշ, մեր շրջանի նշանաբաններէն մին էր. «Հեռու անհրաժեշտական Ուս. Միութիւններէ»:

Ինչո՞ւ: Անկուսակցական ուսանողական միութիւնները չէին կրնար տալ այն անակնկալ ոգին, որ կուսակցական Ուս. Միութիւնը կուտար: Անկուսակցական միութիւնները չէին ընդունած որոշ դաշտի՝ որուն ձգտէին, որոշ ուղի՝ որք յառաջանային:

Ու երբ կուսակցական իտեպներով կը գրաւուէր ուսանող մը, որոշ ուսումնասիրութեան, լատինաւորաբար հեռու կը մնար վիպական — սիրահարական կեանքէ, քանի որ իր ունէն և կորովը գրաւուած էին կուսակցական իտեպով և ալ ստորանցող, թերեցող վիպական կեանքը զիջ չէր կրնար գտնել:

Ու երբ՝ ոչ կուսակցական ուսանողներ ժամանակին մեծագոյն մասը կը յատկացնէին երազի, սիրոյ, գեղունիի ներշնչութեան զգուշ վարկանքներու ըմբռնութեան՝ կուսակցական ուսանողը, իր ժամանակն աւելորդը, վազանները ամբողջ կը յատկացնէր գիւղէ գիւղ թափառելու և գիւղացիներու աչքը բանալու միտքը: Լուսաւորելու, հետեւելով իր շրջիկ գործիչներու լուսնութեամբ ճամբան:

Ու մինչ՝ ոչ կուսակցական ուսանողը իր զարթոյն վարկանքներու քանակութեան հետեւեալ շատ յաճախ զննելու հարկին առկա կը գտնուէր, կուսակցական ուսանողը բաց ճակատ, յարգալիք համարձակութեամբ իր խօսքը կ'ըսէ:

Ու այս ամէնուն հետ զարթոյններու աւազանները, վիճաբանութիւններու, զրկանքի փորձերու մրցանակները առաւելագոյն կուսակցական ուսանողին վերապահուած էին, քանի որ ան աւելի ճիշտ միտքը չորս ունէ, յամառ աշխատանք, անվստահութիւններ, իր առջև ունենալով խել կուսակցական գիտնութիւններու արարանքի ու ներքին իտեպ կեանքը, որուն ստիպուած էր ձգտել, որմէ կը գերաւորէր կը քաշուէր: Այս ի՞նչ պատճառով, Պ. Քարտաշ, վստահ եմ ինչ հետ համաձայն էք, եթէ վայելցնած մը թօթափէք տարադրութեան շրջանին Ձեր մտքին վրայ ճշտող աշխարհապատկերները, ու

(*) — Կը ցաւիմ պատասխանին ուշանալուն, քանզի նախ «Հայ-Կեանք»-ին զօրեցիկ և «Հայ-Կեանք»-ի սկզբնականներուն հակառակ գտնելով գուցէ և կամ ուրիշ արդարացողի պատճառով մը մերժեց հաւատարմութիւնը: Վստահ եմ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

(Հիմնադրողի անիթով)

Հայաստանի պետական համալսարանը հիմնուել է 1921 թուի Յունուարին և սկզբնական շրջանում ունեցել է գոյութեան ծանր պայմաններ: Դրա զարգացման կռիւները ժամանակ համալսարանի պարապմունքները մի քանի ամսով դադարում են և խորհրդային իշխանութեան վերահաստատման հետ միասին կրկին սկսում են նոր թուր Սեպտեմբերից:

Առաջին շրջանում համալսարանը կրում է երկրի ընդհանուր դժուարին կացութեան ազդեցութիւնը: Իր գոյութեան համար խիստ պայքար է մղողում նա, ունենում է կազմակերպական շփոթի մի շարք դժուարութիւններ, բայց շնորհիւ Հայաստանի աշխատաւորութեան և խորհրդային իշխանութեան կարողանում է յաղթութեամբ դուրս գալ այդ դժուարին պայմաններից և հետզհետէ սկսում է գործել որպէս կանոնաւոր բարձրագոյն կրթական հիմնարկութիւն:

Հայաստանի պետական համալսարանը այսօր ունի չորս ֆակուլտետ, որոնց բոլորի մէջ կանոնաւոր հիւրավարական է նաեւ պէտք եղած դիտութիւններին ու գործնական պարապմունքներին: Այդ ֆակուլտետներն են՝

1. Հասարակագիտական ֆակուլտետ (կրճատ ձեւով՝ Հաս. ֆակ.) որի մէջ մտնում են իրաւագիտական, պատմագիտական — լեզուագիտական և մանկավարժական բաժինները: 2. Իրիդասրն-սեպական ֆակուլտետ (Իրիդ. ֆակ.), որ կատարում է գիւղատնտեսական ակադեմիայի պաշտօնը և տալիս է գիւղատնտեսական բարձրագոյն կրթութիւն: 3. Տեխնիկական ֆակուլտետ (տեխ. ֆակ.), եւրոպական ծանօթ պրիտեր-տեխնիկական բարձրագոյն, որի մէջ մտնում են քիմիական, ճարտարապետական, շինարարական, լուսային — հանգային, հիշք — սեպնիքական և տեքստիլ բաժինները: 4. Բժշկական ֆակուլտետ (բժշ. ֆակ.): Բոլոր այս բաժինները կազմակերպուած են վերջնականապէս և արդէն գործում են կանոնաւոր կերպով:

Անշուշտ մի ժողովրդի կրթական բարձրագոյն հիմնարկութիւնը՝ համալսարանը մի քանի տարւայ մէջ չէ կարող վերջնականապէս մշակել և կազմակերպել: Իրա համար տանեակաւ արիւնքի անդուլ, անխնայ աշխատանք է հարկաւոր: Կարեւորն այն է սակայն, որ Հայաստանի պետական համալսարանը մտել է արդէն իր զարգացման բնական ընթացքի մէջ և հետզհետէ պիտի դառնայ հայ աշխատաւոր ժողովրդի խոշոր կուսակցական հիմնարկութիւնը Արեւելքի մէջ, ուր նա ընդ պատմական միտք:

Այսօր, Հայաստանի պետական համալսարանում սովորում են 924 ուսանողներ: Ուսանողներ զալին Հայաստանի վրաստանից, Ատրեշից, խորհրդային Միութեան մեծ մասերից, չինական

վերջնէք անհարկի մատակարարութիւններ, պատերազմէն ետքի Ձեր մէջ բոյն դուրս անկուսակցական մտայնութիւնը, այն անհրաժեշտ ինչ հետ պիտի համախառն ըլլալ թէ, «Մեր ապագայ սերունդին նկարագրելու պիտի ուղեւորէ, որ կուսակցական սաներու նկարագրին նմանէր և ոչ թէ՛ ոչ կուսակցականներու լճացած նկարագրին, որ հիմնուած դատաւարութեամբ էր:

Իսկ Պ. Քարտաշ՝ երկար յատկապէս ըլլանք ու իրատես և միտքին քիչ ետք վերադառնալով Ձեր «արեւմտ փառտէն», «որքան իրաւասութեան» պատճառը ու անհրաժեշտ մէք վերջին խօսքը:

Երաւալ և ՆԱՏԱՐԻՐ

ԿԱՆԱՆՁ ՕՂԵՐՈՎ ԱՂԶԻԿ

(ՎԵՊ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

ԳՐԵՑ՝ ՀԱՅՐ - ՈՐԵՐԱԿ

Ա. ՄԱՍ

ԵՆՆԵՆՈՒԹԻՒՆ

Ճշդի ժամանակ էր և պատահաբար մը իմաց կատար ճշգրտաբար իջնել, քիչ հաջ երկու Սիրահանները կը տեղա-
տարուին սեղանի մը շուրջ, որ երկու-
հոգի համար շտկուած էր, շամբանեան
ստալին անգամի էր որ Սիրահանը չըթ-
ներուն կ'ըլլար, և քանի մը գաւաթ-
ներէ հաջ աղջկն կ'զգար թէ ինչու-
թիւն մը կը պատէր ամբողջ մարմինը
բայց կը խմեր նորէն անգամը...

Բ. ՄԱՍ

ԼԵՐԱՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երկար ժամանակէ իվեր որ զազանի
աւագակալութեան մը ահ ու սարսափ
ազգած էր Պոլսոյ մէջ, թերթերու մէջ
ամէն օր նոր մանրամասնութիւններ

կերէին և չըջալայրէին հանգիստ բը-
նակիւ թիւերու մեծութիւնը և իւրաքանչիւ-
րի մասնուած էր, աստիկանութիւնը
երկար քննութիւններու մեծութիւնը
երկար քննութիւններու մեծութիւնը
որ ամէն կողմ սարսափ էր ազգած և օ-
րուն կը վերադարձէր շատ մը մարդ-
կային անյայտացումներ և կողոպտե-
մներ, որոնք կը կատարուէին նոյն իսկ
օր ցերեկով, օգտուելով դաշնակից զօ-
րքերու կամ աստիկանութեան անտար-
բերութիւնէն, և անհաղութիւնէն, իսկ
թուրքական աստիկանութիւնը այնքան
զորօն զեր մը չունէնէրուն համար,
աւագակալութեան կը զօրօնէր սանձար-
ձակօրէն, առանց որեւէ վախ զգալու և
առանց քաշուելու, օր չէր անցէր որ
նոր առեւանգուէր մը լուրը չ'ըստա-

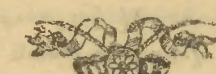
րակուէր, տեղական թերթերու մէջ,
կամ սպանալիք նամակներ չ'ըստուէր
այս կամ նարուստին պատճառով
մարդ յանձնուէր համար որ շատ ան-
գը հակառակ պարագային էր սպանալ
կեանքերու, և վճիռներ կը գործադրու-
ուէին ամենայն ճշգրտութեամբ նոյն իսկ
ստանց վայրկեան մը կորսնցնելու, և
բեւոյթապէս այն օղորդութիւնը թա-
ղած էր ժողովուրդին վրայ թէ՛ հակա-
կ'զգացողութիւնն մըն էր այս, որ ա-
մէն կողմ անէր իր մեղսակցները, և
որուն դէմ էր նոյն իսկ աստիկանութիւնը
կ'անցնէր, և իր մեղս. իր կատարած
ջանքերով, որովհետեւ ան իր զօրքերը
այն մեծ կարեւորութիւն չէր տրուէր
այս աւագակալութեան բայց իր գոր-
ծունէութիւններուն հետ համեմատեալ
աստիկանական հետապնդումներն ալ կը
սկսէին սաստկանալ, բայց ամէն ջանք
ի դերէ կ'ըլլար որ և է փաստ կամ
հետք կարելի չէր ըլլար միջոցի հանել,
և սկսած թերթերու խմբակը ամէն կողմ
իր աւերները կը սկսէր:

Աւագակալութեան իրեն թաքստոց
ընտրած էր մեծ կղզիէն բաւական հե-
ռու և ծովուն բացօթե քարայրացող
փոքրիկ կղզեակի մը մէջ որ կը կոչուի
Ենթադ Ստա՝ Անտարդարական կղզի ան-
ուամբ, որու մասին դարեւ ի վեր ա-

ստակները նոյն իսկ կը շրջին թէ՛ սոս-
կումբի երկիր մըն է, որ ոչ ոք կը հա-
մարձակէ երկրաչափ, և Մարմարայէն անց-
նող նաւեր, զրեթէ կէս ժամ հեռուէն կը
անցնին, և ճամբարները միշտ հեռա-
քրքրէ՝ իրար կը պատմեն իրենց գիտ-
ցածը այդ կղզիի նկատմամբ:

Այնպիսի Ստա՞ն, առեւտարակ տար-
ւոյն մեծագոյն մասը ծածկուած էր լի-
ւայ վայրի խոտերու և անպատշաճ
տեղադրութեան ցանցով մը, իսկ նշանի
տեղանքներէն զոգուած հնամենի ծառե-
րու լեռնի հիւղերը օդին մէջ բարձրացած
սխալ տպաւորութիւն մը կը թողուն
ամենուէն վրայ, որոնք աստիկանութեան
հն գոնէ մտածնալու և տեսնելու զայն:

Կղզիի Հիւսիսարեւմտեան կողմէ՝ լեռն ժայ-
ռերով կազմուած խոտը մը կայ, որ
սրտաքննով կը կարծուի թէ՛ հազիւ 1
2 միլիոն խոտութիւն ունի և ոչ ոք կըր-
նայ մտքէն անցնել թէ՛ այդ փոքրիկ
և մութ խոտոջ ստորերկրային առաջին
յարկաբաժնի մը դռան է, զոր աւա-
զակները կը զօրածանեն իրեն ապաստա-
նարան, և իրեն բանտ բոլոր անոնց հա-
մար որոնք իրենց զոհերն էին և կամ
պիտի լլայրին մտաւոր ապագային մէջ:

ԱԶԳ.ՇՈՊ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Միակ ԱՐՏՈՆԵՍԼ Հայ Գործակալութիւնը
Որ կուսայ ապահովական անկն երեսխոյ

Հայկազուն ճամբորդութեանց, առեւտրական ապրանքներու փոխադր-
ութեանց և ամէն կարգի շոգենաւային գործառնութեանց համար զիմեկ

ՊԵՐՏՈՐՔ = ՊԱՊ.ԻՏՐԻՍ = ՓՈՍՏԱ-ՓՈՂՈՑ, Քի. 110
ՄԵԼՐԱՆ ԱՂԱԶԱՐԻԱՆ

Հեռագիր Յամակ. -
M. AGHAZARIAN B. P. 606 Beyrouth (Liban)

ՏԱՊԻՐ ԼՍՏ.	ՄԵԼՐԱՆԻՍԵՐ		Կը հաւանի	ՄԱՐՏԵՍԻ	ՊԵՐՏՈՐՔԷՆ ՈՒՂԱԿԱԼԻ ՆԻՒԵՐՔ
	ՊԵՐՏՈՐՔԷՆ	ԱՂԱԶԱՐԻԱՆԻՍԵՐ			
ՊԵՐՏՈՐՔԱ. -	22 Յունիս	1 Յունիս	27 Յունիս	ՊԱՊԱ. -	8 Յունիս 1923 թ
ՔԱՆԱՍԱ. -	29 " "	" "	5 Յունիս	ԱԶԻԱ. -	2 Օգոստոսին
ԱԶԻԱ. -	13 Յունիս	" "	19 " "	ՍԻՆԱ. -	2 Սեպտեմբերին
ՔԱՆԱՍԱ. -	18 " "	20 Յունիս	24 " "	ՊԱՊԱ. -	4 Հոկտեմբերին
ՍԻՆԱ. -	5 Օգոստոս	" "	12 Օգոստոս	ՔԱՆԱՍԱ. -	10 Նոյեմբերին
ՐՕՄԱ. -	7 " "	" "	13 " "	ՍԻՆԱ. -	2 Դեկտեմբերին
ՊԵՐՏՈՐՔԱ. -	26 " "	" "	1 Սեպտեմ.		
ՊԱՊԱ. -	10 Սեպտեմ.	" "	16 " "		
ՔԱՆԱՍԱ. -	23 " "	25 Սեպտեմ.	30 " "		
ԱԶԻԱ. -	7 Հոկտեմ.	13 Հոկտեմ.	13 Հոկտեմ.		
ՔԱՊԵՐՔԱ. -	11 " "	" "	15 " "		
ՐՕՄԱ. -	18 " "	" "	22 " "		
ՔԱՆԱՍԱ. -	18 Հոկտեմ.	20 Հոկտեմ.	25 " "		

ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻՒՆ

Բնիկ Կեանքային հաղակէն Ա.
դանի Կապագեան, հայրը Ֆակոր
մայրը Կիւրիզար: Այժմ 7-8 տա-
րեկան: Պատրաստ է ընթացիկ
նախնական դպրոցի մէջ ժամ հեռաւոր-
ութեամբ գիւղ մը եղած: Տեղե-
կութիւն ունեցողներէն կը խնդ-
րուի հաղորդել:

Panos Kazazian
Rue Elysabelle No. 27
Marseille

Տիկին Վերոնիկա Սիվկասեան
բնիկ Մարաշի, կը փնտէ իր
եղբայրը Յովսէփ Ապրիկեանը
որմէ Մարաշիէն մեկ ժամ հեռաւոր-
ութեամբ կ'ապրէր: Հարաւային
Ամերիկայէն իսկ դէպքէն վերջ
իւր մասին լեւել լուր չ'էր ստացած:
Կը խնդրուի այն ազգայիններէ ո-
րոնք յիշեալի մասին լուր մը ու-
նին և կամ ճանաչէն տեղեկ են
բարի ըլլան իրենց տեղեկութիւնը
իմացնել հետեւեալ հասցէին:

Տիկին Վերոնիկա Սիվկասեան
% Stépan Kurkdjian &
Patriarcat Arm. Catholique
Beyrouth (Syrie)

ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻՒՆ
Բնիկ Զեյթունցի Անիսի Պատրաստ
հորը անունը Տէր Լեւոնի, մորը անունը
Քիւրիզար, առեւտրով կ'ապրէր,
ընչ. պատրաստ էր աւել Նիկիոս
իսկ այժմ Ամերիկա ըլլալ կը կու-
ծուի: Լուր ունեցողները իմացնել իրա-
ցնել Երեսխոյնէն, Տեղեկք և Աղեկ-
ստիք Պատրաստներուն:

N. E. R. իմացողը Պատրաստ
խոստանքին: Պիտուր
Մարտ. - Արեւմտեան Երեսխոյն կը
խնդրուի արեւմտիկ:

Յովսէփ Տէր Մեղիսեան եղբայր ժա-
մանակ ի վեր Յովսէփ Փափուսեանէն
հալալ շատապէս Ամերիկա ըլլալ կը
կարծուի: Իւր հասցէն հետեւեալն է.

Agop Baboujian
137 Broutways St.
Lawrence

Լուր ունեցողները իմացնել իմացող-
ութեան միջոցաւ Յովսէփ Տէր Մեղ-
իսեանին:

ՍՏԱՅԱԼՔ
Ժիւսէփ - 35-36 պրոմէթը: Որք
Այս քիւր Անիսի - Սեպ. Ա. Ա. աղիք:

ՆԱՄԱԿԱՆՈՒԹ
Հալեպ - Պ. Նաւալի մէջ. Տեղեկք
պատրաստ արեւմտի 350 զ. Ապրիլ

ՈՐԵԼ ԿԻԼԻԿԻԱ

ԵՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՇՄԱՐԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՊՈՅԱԶԵԱՆ ԵՆ ԸՆԿԵՐՔ.

ՀԱՂԷ

Պատիւ ունինք մեր պատուարժան յաճախորդներուն ծանուցանելու թէ
մեր արդէն հանրածանոթ հայկական ճաշարանին կից բոլորովին նոր կա-
հաւորած կիլիկեան օթէլ մը բացինք, շատ տաճան գինեով տանտին
կնիքներէն արտադր յաճախորդներուն ալ անի դիւրութիւններ կը տը-
նի դիւրամատչելի գիներով, արդ. Օ. ահէ կնիքները աստիկանէն օգտուեցէք
Տէր և Տեղեկ
Գրիգոր Պոյազեան և ընկերք.

ԳԵՂԱՐՈՒՆԵՍ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

ԽԱՂԱՏՈՒՐ ՔԻՐԻՔԵԱՆ

ՀԱՂԷ

Ամբողջ Սուրիոյ և արեւմտահայաստանի մէջ նախընտրած եւ սիրուած
ՄԻԵԿ ԼՐՈՒՆԵՍԵՐԻՆԸ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
Որ ամբողջ աշխարհի արեւմտահայկականներուն մէջ էն
հետեւեալ պատուոյ նշաններուն արժանացած է.

1921 թ. ռալի միջոց . Բարիկի Դոնիլեհէն 1800 արեւմտահայկականներու միջին
1924 թ. ռալի միջոց . Բարիկի Դոնիլեհէն 2200 արեւմտահայկականներու միջին
1925 թ. ռալի միջոց . Բարիկի Դոնիլեհէն 2255 արեւմտահայկականներու միջին

ՓՆՏՈՒԹԻՒՆ
Արեւմտի անկ. Տեղեկք և Աղեկ-
ստիք գործառնութիւն
Հայաստանում գինեք
ԵՆ ԳՈՂ՝
ՊԻՏԻ ՄԱՍՔ

Հասցէ. - Գիւր. Խաչատուր Օ. ահէ

ԲԵՐԵՎԵՐԻԱՆ ԴԱՂԱՐՔ

ԽԱՂԱՐՔԵԱՆ ԵՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆԻ ՄԵՍ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

30: avenue des Français 30: Beyrouth

Ծաղարարատան Տեղեկութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու իր բող-
Տաթիւ յարգոյ յաճախորդներուն, որ քաջաճ է իր նոր վաճառատունն.
ըր Գրանա. պատուաւորաւ կը ընդունի պաշտպանիկ, կարկանդակներու,
և զանազան անուշիղէներու ապագայութիւնը կը երկայնեցնուի, նշանաւոր
ամառնաթեան, մկրտութեան եւայլնի համար, անմրցելի գինեքով

Թեաւ Կ. Թեաւ Կ.

ՏՕՐԻՈՒ Ս. ԳԵՂԱՐՔԻ ԵՆ

ԱՆԱՐՈՅԹ, ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Եւրի ամէն տեսակ հիւանդ կը ընդունի Երկաշարժի և Գրանա
ամբողջ օրը, իսկ Ըրանա կէսօրէն վերջ. Զորքը օրը կէսօր
վերջ պատաններուն ճիւղ
Պէտք, Միտք, Նախ Խաչատուր փողոց թիւ 10: 29